

70. Opintotuki

Selvitysosa: Opintotukilain (65/1994) mukainen opintotuki koostuu opintorahasta, opintorahan huoltajakorotuksesta, asumislisästä ja opintolainan valtiontakauksesta. Opintoraha on veronalainen etuus. Lisäksi opintolainojen erääntyneet korot voidaan maksaa korkoavustuksena valtion varoista ilman takaisinmaksuvelvollisuutta. Opintolainan saaneella on oikeus opintolainavähennykseen verotuksessa. Opintolainahyvitykseen on oikeus opintolainaa saaneella henkilöllä, joka on ottanut opiskelupaikan vastaan ensimmäistä korkeakoulututkintoa varten 1 päivänä elokuuta 2014 tai sen jälkeen.

Koulumatkatuen tarkoituksena on korvata lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden kohtuulliset päivittäiset koulumatkakustannukset. Tukea myönnetään, kun opiskelijan yhdensuuntainen koulumatka on vähintään kymmenen kilometriä ja koulumatkakustannukset ovat yli 54 euroa kuukaudessa. Opiskelijan omavastuuosuus on 43 euroa kuukaudessa. Koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

Opintotuen toimeenpanotehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa opintotukitoiminnan yleisestä johtamisesta, ohjauksesta ja kehittämisestä.

Opintotukitoiminnan yhteiskunnallisena tavoitteena on opiskeluaikaisen toimeentulon turvaaminen ja opintotuen mitoittaminen siten, että tuetaan omaehtoiseen koulutukseen hakeutumista ja päätoimista opiskelua. Opintotukea kehitetään koulutuspoliittisten tavoitteiden pohjalta.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Tavoitteena on riittävä ja kannustava opintotuki, jolla edistetään suunnitelmallista ja päätoimista opiskelua ja opintoaikojen lyhenemistä.

Opintotukimäärärahat ja opintotuen saajat

	2014	2016	2018 arvio
Opintotukimenot (milj. euroa)			
Opintoraha			
— korkea-aste	345,2	371,4	272,9
— toinen aste	137,1	131,8	148,5
Huoltajakorotus			10,0
Asumislisä	266	264,6	18,3
Koulumatkatuki	51,1	49,9	53,3
Ateriatuki	30,2	31	31,5
Opintotuen saajat			
Opintoraha			
— korkea-aste	184 032	188 525	188 000
— toinen aste	135 349	127 227	128 000
Huoltajakorotuksen saajat			19 000
Asumislisä			
— korkea-aste	151 248	155 349	15 200
— toinen aste	66 618	62 101	2 000
Koulumatkatuki	67 604	65 350	65 000
Valtiontakauksen saajat			

	2014	2016	2018 arvio
Korkea-aste	181 456	185 980	186 000
Toinen aste	44 743	48 024	48 000

Valtion takaamien opintolainojen lainakanta oli vuoden 2016 lopussa 2 325 milj. euroa. Opintolainaa oli vuoden 2016 lopussa 409 755 henkilöllä. Keskimääräinen opintolainan määrä oli ammatillisen perustutkinnon suorittaneella 5 600 euroa, ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella 8 700 euroa ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneella 10 300 euroa.

Määrärahan mitoitusperusteet

Keskimääräinen opintotuki	2014	2016	2018 arvio
Opintoraha, €kk			
— korkea-aste	290	296	235
— toinen aste	160	170	169
Huoltajakorotus			75
Asumislisä, €kk	193	199	195
Koulumatkatuki, €kk	171	174	188

Vuonna 2018 määrärahan mitoituksessa säännönmukaisesti opintorahaa saavien määräksi arvioidaan 237 800, joista korkeakouluopiskelijoita on 139 100 ja muita opiskelijoita 98 700. Asumislisän saajamääräksi arvioidaan 11 700. Koulumatkatuen säännönmukaisen saajamäärän arvioidaan olevan 32 200 opiskelijaa.

Opintorahan perusmäärä 1.8.2018 lukien (euroa/kk)

— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	38,66
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	81,39
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	101,74
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	250,28
— avioliitossa olevat tai elatusvelvolliset	250,28
— lasta huoltavat	325,28

Vanhempien tulot voivat pienentää tai korottaa alle 20-vuotiaan tai vanhempansa luona asuvan opiskelijan opintorahan määrää.

Ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa opiskelevan asumislisän määrä on 210 euroa kuukaudessa.

Lasta huoltavalle opiskelijalle maksettavan opintorahan huoltajakorotuksen määrä on 75 euroa kuukaudessa. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi opintotukilain muuttamisesta, jonka mukaan lasta huoltavalla opiskelijalla olisi oikeus opintorahan huoltajakorotukseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädettäviä laskennallisten kustannusten perusteita voidaan tarkistaa kustannuskehityksen perusteella 1.8.2018 lukien.

Opintotuen saajamäärän ja käyttöasteen arvioitu kehitys

	2014	2016	2018 arvio
Lukio	27 278 (26 %)	25 971 (25 %)	25 500 (25 %)
Ammatillinen koulutus	106 504 (65 %)	96 953 (65 %)	98 000 (65 %)
Ammattikorkeakoulu	88 770 (69 %)	90 700 (67 %)	90 500 (67 %)
Yliopisto	87 406 (60 %)	88 148 (63 %)	88 000 (63 %)

01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 613 000 euroa.

Selvitysosa: Opintotuen muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotukiasi-oissa. Vuonna 2018 arvioidaan valituksia tulevan vireille n. 3 500. Valitusten tavoitteellinen keskimääräinen käsitte-lyäika on korkeintaan 7 kuukautta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkaliukumasäästö	-3
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-4
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-1
Yhteensä	-8

2018 talousarvio	613 000
2017 I lisätalousarvio	75 000
2017 talousarvio	621 000
2016 tilinpäätös	643 000

52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 54 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtiontakauksista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Opintolainahyvitys	25 000 000
Takausvastuusuoritukset	17 000 000
Maksuvapautukset	6 000 000
Tileistä poistot	6 000 000
Korkoavustukset	200 000
Yhteensä	54 200 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opintotuen rakenteellinen muutos (L 1243/2013)	14 000
Yhteensä	14 000

2018 talousarvio	54 200 000
2017 talousarvio	40 200 000
2016 tilinpäätös	28 227 074

55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 449 326 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahojen, opintorahan huoltajakorotusten ja asumislisän maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat	272 981 000
Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat	148 000 000
Huoltajakorotukset	10 000 000
Asumislisä	18 345 000
Yhteensä	449 326 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Asumislisä Ahvenanmaalla asuville ja opiskeleville mannersuomalaisille opiskelijoille	245
Huoltajakorotus 1.1.2018 alkaen	10 000
Opintotuen rakenteellinen muutos (L 1243/2013)	-22 800
Opintotukiuudistus (L 4/2017)	-53 500
Opiskelijoiden siirtäminen yleiseen asumistukeen (L 1533/2016 ja L 4/2017)	-135 000
Tarvearvion muutos	-5 500
Yhteensä	-206 555

2018 talousarvio	449 326 000
2017 talousarvio	655 881 000
2016 tilinpäätös	767 736 706

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 31 456 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksen maksamiseen opiskelijaravintoloille Suomessa suomalaisessa korkeakoulussa alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttaviin korkeakoulujen ammatillisiin täydennyskoulutusohjelmiin, erikoistumiskoulutusohjelmiin taikka ammatilliseen kelpoisuuteen tai virkakelpoisuuteen tähtääviin lisäopintoihin osallistuvien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 1,94 eurolla ateriala kohti

2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijaravintolan pitäjälle enintään 1 euroa, kuitenkin enintään opiskelijaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista ateriala kohden, josta maksetaan ateriatukea.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	28 956 000
Opiskelijaravintoloiden ylimääräinen avustus	2 500 000
Yhteensä	31 456 000

2018 talousarvio	31 456 000
2017 talousarvio	31 456 000
2016 tilinpäätös	30 978 180

59. *Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

2018 talousarvio	53 300 000
2017 talousarvio	53 300 000
2016 tilinpäätös	49 935 161